

Vergaderjaar 2023–2024

28 676

NAVO

Nr. 461

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 juni 2024

Op 13 en 14 juni 2024 vond in Brussel een bijeenkomst plaats van de NAVO-Ministers van Defensie (DMM), de laatste ministeriële bijeenkomst voor de NAVO-top in Washington. In deze brief informeer ik uw Kamer over het verloop en de uitkomst van de DMM. Tevens maak ik van de gelegenheid gebruik om uw Kamer te informeren over de uitvoering van twee moties. Het betreft de motie Boswijk (Kamerstuk 36 410 X, nr. 28 van 30 januari 2024) over personele knelpunten en scenario's rond het *NATO New Force Model* (NFM) en de motie Tuinman en van Dijk (Kamerstuk 36 410 X, nr. 52 van 8 februari 2024) over het verkennen van de wenselijkheid van een permanente Nederlandse gevechtseenheid aan de oostflank. Tevens maak ik van deze gelegenheid gebruik om uw Kamer te informeren over de missie *European-lead Maritime Awareness in the Strait of Hormuz* (EMASoH).

Ukraine Defense Contact Group (UDCG) en NAVO Oekraïne Raad

De Minister van Defensie van Oekraïne ging in op de moeilijke situatie aan het front en de Russische pogingen de levering van materieel van bondgenoten en partners te frustreren. Hij gaf aan dat Rusland blijft doorgaan met het bombarderen van civiele infrastructuur zoals huizen en energie- infrastructuur. Bovendien probeert Rusland met desinformatie de Oekraïense bevolking te beïnvloeden. Naast de Oekraïense Minister van Defensie benadrukten ook veel bondgenoten en partners dat militaire steun voor zowel de korte als de lange termijn onverminderd nodig blijft. Oekraïne heeft vooral dringend behoefte aan luchtverdediging, F16's, langeafstandswapens en munitie. Opschaling van de defensie-industrie in Oekraïne is nodig zodat Oekraïne in toenemende mate ook zijn eigen productiecapaciteit beter kan benutten. Dit biedt ook kansen voor Nederland om bijvoorbeeld geleerde Oekraïense lessen over opschaling van hun defensie-industrie over te nemen en Nederlandse bedrijven aan Oekraïense bedrijven te koppelen. Vrijwel alle bondgenoten gingen in op de acute militaire noden van Oekraïne en de steun die bondgenoten

leveren om Rusland te stoppen. Dit geeft een belangrijk signaal aan Kyiv dat Oekraïne er niet alleen voor staat.

Ministers benadrukten het belang van een ambitieus pakket voor de NAVO-top in Washington, dat de NAVO-steun aan Oekraïne duurzaam verankert. Onderdeel van het pakket is de coördinatie door de NAVO van trainingen en militaire steun aan Oekraïne via de bestaande NAVO-commandostructuren. De SG NAVO heeft ook voorstellen gedaan voor een financieringsmechanisme voor militaire steun aan Oekraïne voor de lange termijn, waaronder het vast leggen van *cost sharing* mechanismes. Daarnaast hebben steeds meer bondgenoten een bilaterale veiligheidsovereenkomst met Oekraïne afgesloten. Met dit alles wordt de steun van NAVO-bondgenoten bestendigd voor de lange termijn, en deze stappen geven een overtuigend signaal af van de blijvende betrokkenheid van bondgenoten met Oekraïne.

Ik heb steun uitgesproken voor het pakket aan maatregelen voor de top en het belang benadrukt van het voeren van de discussie over steun aan Oekraïne zonder taboes, zoals Oekraïne de mogelijkheid te geven om militaire doelen in Rusland aan te grijpen conform het internationaal humanitair recht. Ik benadrukte het belang van substantiële financiële toezeggingen van bondgenoten voor toekomstige militaire steun aan Oekraïne. De oorlog is dynamisch en wij moeten mee kunnen bewegen met de nieuwe realiteit die elke keer weer ontstaat. Nederland levert daar een belangrijke bijdrage aan via bijvoorbeeld het Patriot-initiatief en de F16's.

Update Patriot initiatief

Nederland heeft het voortouw genomen om een internationale coalitie bijeen te brengen voor de levering van aanvullende Patriotcapaciteit aan Oekraïne, in aanvulling op eerdere leveringen.¹ Op 13 juni organiseerde ik voorafgaand aan de *Ukraine Defence Contact Group* een bijeenkomst met alle NAVO Patriotgebruikers om gezamenlijk tot de levering van aanvullende Patriotcapaciteiten en training te komen. Inmiddels zijn de benodigde onderdelen voor een volledig Patriotsysteem verzameld. Nederland levert drie lanceerinrichtingen en een radar systeem. De overige kerncomponenten worden geleverd door een bondgenoot. Inmiddels heeft ook Roemenië aangekondigd een volledig Patriotsysteem te zullen leveren. De levering door Nederland wordt gedekt middels het budget dat door dit kabinet voor de militaire steun aan Oekraïne beschikbaar is gesteld.

Afschrikking en verdediging

Sinds de grootschalige Russische inval in Oekraïne op 24 februari 2022 hebben bondgenoten grote stappen gezet in de versterking van de afschrikking en verdediging van het bondgenootschap. We bespraken de uitvoerbaarheid van de nieuwe verdedigingsplannen, de opschaling van de defensie-industrie, lastenverdeling en weerbaarheid. De uitvoerbaarheid van de verdedigingsplannen vordert gestaag. Het risico dat op dit moment gepaard gaat met de uitvoering van de plannen in crisistijd moet echter verder omlaag. Belangrijke voorwaarde daarvoor is uitbreiding van de krijgsmachten van de bondgenoten, de financiering daarvoor en opschaling van de productiecapaciteit en verdergaande samenwerking van de defensie-industrie van bondgenoten en met de EU.

¹ Kamerstuk 36 045, nr. 136 van 20 januari 2023.

Ik heb aangegeven dat het van groot belang is dat de NAVO over voldoende militaire capaciteiten beschikt om de plannen uit te voeren. Er is acuut behoefte aan meer luchtverdedigingscapaciteit en *strategic enablers*. De minimale capaciteitenbehoefte die de NAVO onlangs heeft opgesteld op basis van de nieuwe verdedigingsplannen, betekent een forse uitdaging voor de krijgsmachten van alle bondgenoten, ook voor Nederland. In het bondgenootschap is de consensus dat gezien de toegenomen dreiging, meer NAVO-capaciteiten nodig zullen zijn. Dat betekent dat met 2% bbp (de ondergrens die de bondgenoten in Vilnius hebben vastgesteld) niet aan alle capaciteitsdoelstellingen kan worden voldaan. Nederland heeft daarnaast steun uitgesproken voor verdere groei en bredere toepasbaarheid van het gemeenschappelijk budget van de NAVO en voor de voorstellen van de SG NAVO op het gebied van weerbaarheid.

Uitvoering moties

NATO New Force Model

Het kabinet heeft uw Kamer op verschillende momenten geïnformeerd over de ontwikkeling en implementatie van de nieuwe plannen van de NAVO (Kamerstuk 28 676, nr. 444 van 17 oktober 2023). Het kabinet informeert uw Kamer, zo nodig vertrouwelijk, over de implementatie van het *NATO New Force Model* en de gevolgen daarvan, zodra meer bekend is over de implicaties voor Nederland. De gevolgen voor de Nederlandse krijgsmacht en daarbij behorende personele en materiële behoefte worden pas volledig inzichtelijk zodra de NAVO de totale invulling van het NFM in detail heeft uitgewerkt. Daarbij wordt ook gekeken naar lessen uit de oorlog in Oekraïne. Bovendien zal het *NATO Defence Planning Process* (NDPP) de capaciteitsdoelstellingen voor bondgenoten herzien. De operationele behoefte van de nieuwe plannen uit het NFM, samen met de bestaande tekortkomingen, bepalen de gezamenlijke prioriteiten voor het NDPP voor de korte termijn. De totale minimale capaciteitenbehoefte is bekend. De verdeling van de capaciteiten onder bondgenoten vindt de komende periode plaats. Het is belangrijk dat bondgenoten ook onderzoeken hoe zij gezamenlijk bepaald kritieke capaciteiten kunnen ontwikkelen. De Ministers van Defensie bekrachtigen de uitkomst van het verdelingsproces in oktober 2025. Pas op dat moment zal Defensie exact kunnen bezien wat dit betekent voor de Nederlandse krijgsmacht. Dit betekent dat het pas mogelijk is om volledig uitvoering aan uw motie te geven zodra deze inzichten er zijn. Dat neemt niet weg dat nu al helder is dat de implementatie van de nieuwe plannen veel zal vragen en dat er meer investeringen nodig zijn van alle bondgenoten. Vooruitlopend op de inzichten, kan ik in reactie op uw motie, verwijzen naar de knelpunten en maatregelen omtrent personeel zoals gesteld in de Stand van Defensie 2023 (Bijlage bij Kamerstuk 36 410 X, nr. 95 van 19 september 2023). De personele knelpunten voor de Nederlandse krijgsmacht in het algemeen gelden ook voor de personele knelpunten in de vulling van het NFM door de Nederlandse krijgsmacht. Defensie groeit en herstelt, maar het versterken van de menskracht in de organisatie kost tijd, zoals het kabinet in de Stand van Defensie heeft beschreven. In de huidige arbeidsmarkt blijft het een uitdaging om voldoende en gekwalificeerde mensen te vinden en te behouden. Defensie werkt hieraan zoals bekend onder andere door middel van het dienjaar, door de werving van reservisten en door de werving van meer vrouwen.

Enhanced Forward Presence Litouwen

Zoals aan uw Kamer gemeld op 6 mei 2024², heeft het kabinet besloten om de bijdrage van 350 militairen aan eFP in Litouwen opnieuw te verlengen, tot en met eind 2026. Dit besluit is genomen met rekenschap van de Duitse voornemens een permanente brigade in Litouwen te stationeren en de motie Tuinman en Van Dijk (Kamerstuk 36 410 X, nr. 52 van 7 februari 2024). De Duitse plannen voor de stationering van een permanente brigade in Litouwen worden nader uitgewerkt. Nederland spreekt met Duitsland over een mogelijke bijdrage aan deze permanente brigade en de invulling daarvan. Zodra meer duidelijk is over de uitkomsten van het NFM en een mogelijke Nederlandse bijdrage aan de Duitse permanente brigade, zal het kabinet uw Kamer hierover informeren.

De Minister van Defensie,
K.H. Ollongren

² Kamerstuk 29 521, nr. 481